

Afgjort den 3. december 2020

52

Udenrigsministeriet. København, den 18. november 2020.

a. Udenrigsministeriet anmoder hermed om Finansudvalgets tilslutning til, at der i finansåret 2020 afgives tilsagn om tilskud på 90,0 mio. kr. til Verdensbankens energisektorprogram (Energy Sector Management Assistance Program, ESMAP). Udgiften vil blive afholdt af den på finansloven for 2020 opførte bevilling under § 06.34.01. Naturressourcer, energi og klimaforandringer i udviklingslande mv.

b. *Baggrund*

På verdensplan skønnes tæt på 800 mio. mennesker ikke at have adgang til elektricitet i dag. Der sker fremskridt, men det går for langsomt og særligt Afrika halter bagefter. I 2030 forventes der forsat være ca. 530 mio. mennesker i Afrika uden adgang til elektricitet. Dertil kommer, at 2,8 milliarder mennesker ikke har adgang til ren energi når de laver mad. Ifølge WHO fører forurening og røg i køkkenet til 4,3 millioner for tidlige dødsfald årligt, hvor særligt kvinder og børn er udsatte. Endvidere estimerer det Internationale Energi Agentur (IEA), at Covid-19 pandemien vil skubbe 100 millioner mennesker med adgang til elektricitet i dag ud i fattigdom, så de igen vil bruge forurenende og ineffektive energiformer.

Energisektoren er ansvarlig for to tredjedele af den globale udledning af drivhusgasser. Det er særligt blandt vækstøkonomier og udviklingslande, at størstedelen af den globale stigning i energi- og ressourcebehovet forventes at stige frem mod 2040. Det er derfor vigtigt, at den stigende efterspørgsel på energi i både vækstøkonomier og udviklingslande dækkes af grønne frem for sorte energikilder. Det kræver dog viden og kapacitet for at kunne lave en sådan transition til vedvarende energi.

ESMAP er en multidonor fond administreret af Verdensbanken. ESMAP er etableret med det formål at bidrage med viden og rådgivning til at accelerere en inklusiv grøn omstilling, dekarbonisering af energisektoren og sikre universal adgang til elektricitet. Verdensbanken er i dag den største bidragsyder til vedvarende energi i udviklingslande med en projektportefølje på knap 140 mia. kr. (alle beløb i dagskurser pr. 28. okt.). ESMAP er derfor en unik platform til at bringe ny viden til de enkelte lande, bidrage til politiske reformer og influere investeringer i vedvarende energi.

ESMAP yder i dag støtte til over 70 udviklingslande og er en internationalt anerkendt aktør samt med stor indflydelse internt i Verdensbanken. Fonden havde i den sidste periode fra 2017-2020 opnået bidrag på over 2 mia. kr. (alle beløb i dagskurser pr. 28. okt.), fra primært europæiske donorer og filantropiske fonde. Danmark har støttet ESMAP siden 1999 og er blandt de centrale donorer til fonden og forventer forsat aktivt at præge fondens arbejde. Bevillingen bidrager særligt til opfyldelsen af verdensmål 7 (ren energi) og mål 13 (klimaindsats).

Projektbeskrivelse

Tilskuddet til ESMAP har til formål at bidrage til programmets målsætning om at sikre universal adgang til energi i 2030 og opnå en dekarbonisering af energisektoren. Med tilskuddet vil Danmark bidrage til ESMAP's arbejde ved at styrke udviklingslandenes kapacitet til at accelerere en grøn omstilling af energisektoren og samtidig styrke målsætningen om at sikre universel adgang til ren energi med særligt fokus på Afrika og kvinder.

ESMAP har direkte indflydelse på at fremme bæredygtige energiløsninger i Verdensbanken ved bl.a. at bringe den nyeste viden og teknologi i spil. Det sker bl.a. ved at styrke teknisk viden om havvind og støtte udbredelse af nye forretningsmodeller af decentrale energiløsninger og ren energi til madlavning i de fattigste lande. ESMAP bidrager desuden med ny viden og kapacitetsopbygning af lokale myndigheder og energiselskaber i udviklingslandene. Derigennem støtter ESMAP nationale energireformer og -reguleringer hen imod en grøn omstilling.

ESMAP's forretningsplan for 2020-2024 bygger på seks tematiske prioritetsområder:

- Ren energi til madlavning: Accelerere adgang til ren energi til brug i køkkenet ved at katalysere ny teknologi og finansieringsmodeller.
- Universel adgang til elektricitet: Bidrage til at sikre adgang til bæredygtig elektricitet i områder uden adgang til elektricitet i dag. Særligt med fokus på Afrika.
- Udbygning af vedvarende energi: Støtte udviklingslandene med at fremme ambitiøs udbygning af vedvarende energi, herunder brug af ny teknologi, tiltrækning af private investeringer samt styrke kvinders jobmuligheder i energisektoren.
- Dekarbonisering: Bidrage til at accelerere dekarboniseringen af offentlige bygninger, transportsektoren, den tunge industri samt arbejde for en mere effektiv og bæredygtig køling af byer.
- Fundamentet for en grøn omstilling: Styrke den grønne omstilling ved at undgå yderligere investeringer i fossil energi, fjerne subsidier til fossile brændstoffer samt sikre en inklusiv grøn omstilling, der ikke øger uligheden.
- Data: Forbedre indsamling, kvalitet og adgang til data om energisektoren i udviklingslande for at styrke viden, planlægning og investeringer.

ESMAP's resultatmåling fokuserer på disse seks områder, hvor der er opstillet både sociale og økonomiske indikatorer samt indikatorer på reduktion af emissioner. I den sidste forretningsplan 2017-2019 nåede ESMAP ud med kapacitetsopbygning til mere end 70 lande samt bidrog til, at 76 millioner mennesker fik adgang til elektricitet, og at der blev installeret 17,6 gigawatt vedvarende energi i udviklingslande.

Budget

Tilsagnet på 90,0 mio. kr. vil blive afgivet i 2020 og regnskabsført under § 06.34.01.40. Energi- og vandressourcer. Tilskuddet forventes udbetalt i perioden 2020-2023.

Væsentlige risikoelementer

En risiko for ESMAP's arbejde er, at modtagerlande og lokale myndigheder ikke har tilstrækkelige ressourcer til at implementere den videns- og kapacitetsopbygning, som programmet bidrager med. Denne risiko forebygger ESMAP ved, at de enkelte lande anmoder om støtte fra ESMAP, som herefter bliver skræddersyet til landenes egne politiske prioriteter, kontekst og behov. Desuden bliver en stor del af ESMAP's tekniske vidensopbygning integreret i Verdensbankens egne energiprojekter, hvilket sikrer konkret brug af den nye viden. Endeligt har ESMAP etableret et stærkt evalueringssystem – og monitoreringssystem, der løbende måler opnåelse af forventede resultater. Danmark vil monitorere de løbende resultater af programmet gennem deltagelse i formelle møder, der afholdes med donorer (consultative group) og ved at forsætte den tætte bilaterale dialog som udenrigsministeriet har med ESMAP i dag.

- c. Sagen forelægges Finansudvalget, idet der er tale om udmøntning fra en rammebevilling, hvor udgiften overstiger 39,0 mio. kr., *jf. den særlige bevillingsbestemmelse vedr. BV 2.2.7 under § 6.3. Bistand til udviklingslandene.*
- e. Under henvisning til ovenstående anmoder Udenrigsministeriet om Finansudvalgets tilslutning til, at der i finansåret 2020 afgives tilsagn om tilskud på 90,0 mio. kr. til ESMAP. Udgiften vil blive afholdt af den på finansloven for 2020 opførte bevilling under § 06.34.01. Naturressourcer, energi og klimaforandringer i udviklingslande mv.
- f. Finansministeriets tilslutning foreligger.

København, den 18. november 2020

RASMUS PREHN

Til Finansudvalget.

Tiltrådt af Finansudvalget den 03-12-2020.

Enhedslistens medlem af udvalget mener, at klimabistand ikke bør tages fra udviklingsmidlerne, men i stedet bør tilføres som additionelle midler jf. Danmarks internationale forpligtelser. Desuden bør energiselskaber opbygges som brugerejede selskaber eller andre former for non-profit selskaber.